

Výnimočné školy

Igor Bielich

Slová cudzieho pôvodu

Slová cudzieho pôvodu

Slovná zásoba slovenčiny sa dá z hľadiska pôvodu rozdeliť do dvoch skupín:

- a) **domáce slová:** otec, dom, dieťa, strom, pes...
- b) **slová cudzieho pôvodu:** hangár, volejbal, analfabet, hygiena, dresing...

Každý jazyk sa prirodzene vyvíja a obohacuje slovami, ktoré preberá z iných cudzích jazykov. Dochádza k tomu interakciou s inými národmi.

Najviac cudzích slov preberáme z jazykov, s ktorými používatelia slovenčiny prichádzajú najčastejšie do kontaktu.

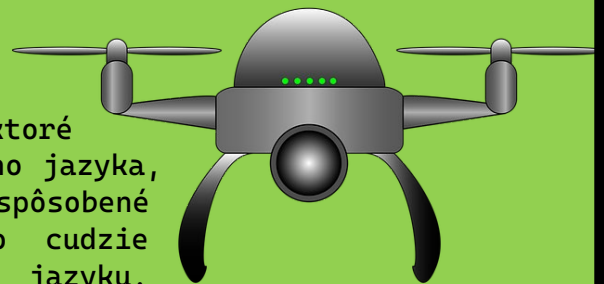

Historicky najviac prevzatých slov máme z jazykov, ktoré súvisia s dejinami a vývojom na Slovensku, čiže z maďarčiny, nemčiny, češtiny, ruštiny a v poslednom období najmä z angličtiny. Aktuálnym trendom je rozmach každoročne sa počet prevzatých slov z iných jazykov pohybuje okolo 500 nových slov v slovenčine.

Nové slová často preberáme v súvislosti s pomenovaním nových vecí, objavov alebo javov, ktoré majú pôvod v zahraničí. Príkladom môžu byť anglicizmy pomenujúce technické prostriedky, napríklad: dron, frisbee a iné.

Slová cudzieho pôvodu rozlišujeme na:

- a) **zdomácnené slová** – sú také slová, ktoré sme pôvodne prevzali z iného cudzieho jazyka, no už sú gramaticky i pravopisne prispôbené slovenčine a nepociťujeme ich ako cudzie slová, hoci majú pôvod v cudzom jazyku. Napríklad: futbal, lampa alebo bufet.
- b) **cudzíe slová** – používajú sa v slovenčine, ale proces ich adaptácie do slovenčiny ešte nie je ustálený a zvyčajne sa píše pôvodným pravopisom a vnímame ich ako cudzie slová. Napríklad: sci-fi, curriculum vitae, kupé, foyer...
- c) **internacionalizmy** – sú slová, ktoré sa používajú vo viacerých cudzích jazykoch v podobnom význame i pravopise. Zvyčajne majú

pôvod v gréčtine a latinčine a rozšírili sa do celého sveta.
Napríklad: hygiena, emócia, futbal, epidémia...

Z rôznych jazykov sme v priebehu jazykového vývoja prebrali rozličné slová.

Z **nemčiny**: farba, farár, hoblík, minca, richtár, šálka...

Z **angličtiny**: trailer, basketbal, whisky, foxtrot, box...

Z **ruštiny**: maják, gulag, balalajka, sputnik, samizdat, cár...

Z **maďarčiny**: guláš, palacinka, hajdúch, oldomáš, šarkan...

Z **taliančiny**: pizza, soprán, špagety, kadencia, piano...

Z **francúzštiny**: atašé, garáž, girlanda, resumé, montáž...

Z **latinčiny**: extempore, alibi, šalát, kostol, titul, notár...

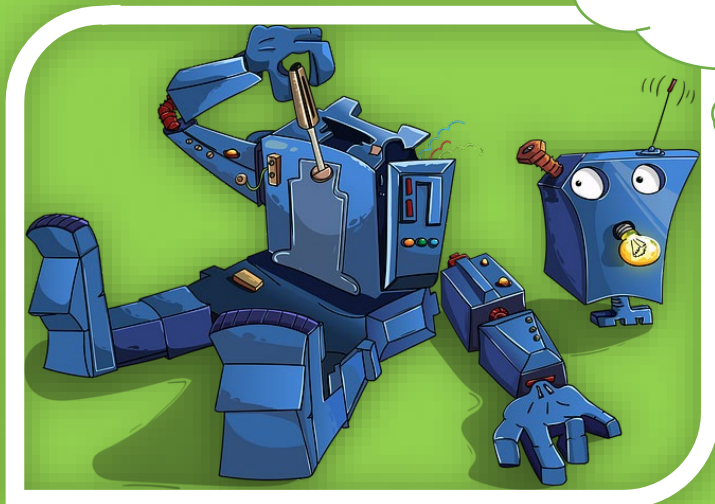

Z češtiny: robot, hulvát, klud...

Z japončiny: suši, harakiri, samuraj, kimono...

A mnohých iných jazykov...

Čeština dala prostřednictvím Karla Čapka světu pomenovanie robota.

Aj pri preberaní slov s cudzích jazykov by sme k nim mali pristupovať kriticky, to znamená, že by sme nemali uprednostňovať cudzie slová len kvôli ich pôvodu, ak v slovenčine existuje slovo, ktoré pomenúva to isté. Slovenčina sa jazykovými kontaktmi s inými jazykmi obohacuje, avšak sa i samostatne vyvíja, na čo by sme nemali zabúdať.

3

